

نقش خودآموزی و مطالعه مستقل در یادگیری درس های تربیت بدنی

ابوالفضل فراهانی

دانشگاه پیام نور - گروه تربیت بدنی

فهرست :

۹	چکیده
۱۰	مقدمه
۱۳	روش شناسی تحقیق
۱۴	یافته های تحقیق
۲۰	بحث و نتیجه گیری
۲۱	منابع و مأخذ

ژورنال علمای ورزش و مطالعات فرهنگی

چکیده

آموزش راه دور یک نظام نوین آموزشی است که کشورهای مختلف بنا به شرایط محلی، فرهنگی و اجتماعی خود از این نظام در رشته ها و سطح های مختلف برای آموزش بهره مند شده اند. موضوع کیفیت آموزشی و سطح یادگیری فراگیران آموزش راه دور در مقایسه با آموزش حضوری، یکی از مسایل مهم و مورد بحث متولیان این نظام آموزشی است. این مقاله به مقایسه سطح یادگیری دانشجویان تربیت بدنی در نظام حضوری و راه دور ایران در درس های این رشته تحصیلی پرداخته است.

نتایج این تحقیق نشان می دهد که سطح یادگیری دانشجویان راه دور نسبت به حضوری در درس های علوم انسانی در سطح $\alpha = 1/05$ بالاتر و در مقابل در درس های نظری با ماهیت علوم پایه در سطح $\alpha = 0/05$ پایین تر بوده است. همچنین نتایج این تحقیق حاکی از آن است که سطح یادگیری دانشجویان راه دور با $\bar{X}_1 = 13/20$ نسبت به حضوری با $\bar{X}_2 = 13/80$ و با $t = 2/34$ در سطح $\alpha = 0/05$ پایین تر است و سطح خودآموزی متون نوشتاری در سطح یادگیری دانشجویان در درس مختلف مؤثر بوده است.

این پژوهش یک تحقیق نیمه تجربی است. جامعه آماری آن دانشجویان تربیت بدنی کارشناسی در سال ۷۸-۷۹ و اطلاعات آن با ۸ پرسشنامه پاسخ بسته (۲۴۰ سؤال) بوده است.

واژه های کلیدی:

آموزش راه دور، آموزش حضوری، خودآموزی، یادگیری مستقل، تربیت بدنی، برنامه ریزی آموزشی.

مقدمه

وسعت فن آوری های مورد استفاده، از جمله مؤلفه های مؤثر در کیفیت آموزش در این نظام است. توانایی این نظام آموزشی در ارائه برخی رشته های تحصیلی روشن تر از مفاهیم نظری است. در مقابل، آموزش برخی رشته های دیگر مانند تربیت بدنی^۷ که با فعالیت عملی و کسب مهارت توأم است یا نیاز به حل تمرین و تحلیل مسأله دارد با ابهام هایی در کیفیت آموزشی فراگیران مواجه است. سنجش سطح یادگیری دانشجویان در این نظام، بررسی نقش خودآموزی و مطالعه مستقل در یادگیری و مقایسه آن با نظام حضوری از مهم ترین مسائلی است که این پژوهش درصدد پاسخ یابی آن است.

آموزش از راه دور چیست؟

مفاهیم آموزش از راه دور، آموزش مکاتبه ای^۸، آموزش باز^۹، آموزش نیمه حضوری^{۱۰}، مطالعه

آموزش راه دور^۱ یک نظام آموزشی نوین و امکان افزوده ای در کنار آموزش حضوری^۲ است که با ویژگی هایی از جمله: جدایی استاد و دانشجو از نظر فیزیکی و زمانی (پراتون^۳ ۱۹۸۵)؛ ارتباط غیر مجاورتی استاد و دانشجو (کیگان^۴ ۱۹۸۷) و کنترل بیش تر فرایند یادگیری دانشجو از استاد (جوآنس^۵ ۱۹۹۶) همراه است (۱۲). ویژگی های مزبور مسؤلیت یادگیری را به عهده فراگیر می نهد، این عنصر آموزش را محور اصلی یادگیری معرفی می کند همچنین مطالعه فردی و یادگیری مستقل^۶ را راهبردی اساسی فراروی فراگیر این نظام مطرح می کند. نقش استاد در این نظام به گونه ای متفاوت از نظام حضوری است. استاد پیام آموزشی خود را از طریق رسانه آموزشی و در پوششی گسترده تر اما بدون بهره مندی از مزایای کنش متقابل، تأثیر، تأثر بین یاددهنده و یادگیرنده به فراگیر می رساند.

کشورهای مختلف دنیا بنا به شرایط فرهنگی، اجتماعی و محلی خود از این نظام آموزشی در آموزش رشته های مختلف در مقاطع ابتدائی تا سطح های عالی خود بهره مند شده اند، اما موضوع کیفیت سطح یادگیری در این نظام غالباً یک موضوع جدی فراروی برنامه ریزان آن بوده است. ماهیت یادگیری درس های مختلف، نحوه تعامل عناصر آموزش، نوع رسانه و

1. Distance Education
2. Traditional Education
3. Perraton
4. Keegan
5. Joanussen
6. Independent study
7. Physical Education
8. Correspondence Education
9. Open Learning
10. Simi Convventional Education

ویژگی جبری آموزش راه دور شروع می شود (۹). زمانی و مقدسی (۱۳۷۷) آموزش راه دور را نوعی روش ارتباطی با استفاده از رسانه به منظور یادگیری سیستماتیک می دانند که در آن فراگیر و آموزشگر در مسافتی دور از یکدیگر قرار دارند (۳). با تعاریف فوق نتیجه گیری می شود که آموزش راه دور نوعی روش آموزشی است که یادگیری در آن فردی، مستقل و متکی به فراگیر است و گفتمان عناصر آموزشی از طریق رسانه و یک سازمان آموزشی هدایت می شود همچنین ضمن توجه به تعامل بین یاددهنده و یادگیرنده به ارتباط غیر مجاورتی اجزای آموزشی خود تأکید دارد.

ویژگی های آموزش از راه دور

غالباً در آموزش محور فعالیت آموزشی به عهده معلم است و یادگیرندگان بیش تر دریافت کنندگان دانش هستند. امتیاز این روش، ارتباط چهره به چهره و کنش متقابل یادگیرنده و یاددهنده است ولی در آموزش راه دور یادگیری به یک منبع غیرشخصی (کتاب، جزوه، نوار صوتی، تصویری و...) متکی است. در آموزش راه دور یادگیرندگان با ویژگی های شخصی معلم سروکار ندارند، بلکه با دانش او روبه رو هستند که به صورت کتاب یا در قالب سایر مواد آموزشی تهیه شده است. همچنین وجود واسطه در انتقال پیام آموزشی از آموزشگر به فراگیر، ویژگی های خاصی برای این نظام آموزشی مطرح می سازد. دپلینگ^۲ (۱۹۹۳) توجه بیش تر به آموزش

مستقل و خودآموزی^۱ در گستره آموزش و فرهنگ جوامع مختلف مطرح است و طیف وسیعی از تعبیرها و تعریف ها را دربردارد. عبارت های فوق همگی اشاره به نوعی آموزش بدون حضور معلم دارد. این واژه ها یکی نیستند، اما کاملاً بدون ارتباط با یکدیگر نیست. از میان عبارت های فوق آموزش راه دور رساترین مفهوم برای معرفی آموزش بدون حضور معلم شناخته شده است. کیگان (۱۹۸۵) آموزش راه دور را یک روش یاد می کند که دانشجو خود مسؤول یادگیری خویش است همچنین یادگیرنده و یاددهنده در تعامل آموزشی خود نیازی به ارتباط چهره به چهره ندارند (۳). فیزلی^۱ (۱۹۸۲) آموزش راه دور را در ساده ترین مفهوم آن به نوعی آموزش تعریف کرده است که خارج از محیط آموزشگاه اتفاق می افتد (۱). گریمز^۳ (۱۹۹۵) آموزش راه دور را هر نوع رهیافت رسمی برای یادگیری می داند که بخش عمده آموزش درحالی رخ می دهد که آموزشگر و فراگیر از یکدیگر فاصله دارند (۳). هولمبگ^۴ (۱۹۸۱) آموزش راه دور را اصطلاحی برای بیان روش های مختلف تدریس و یادگیری می داند که مستقیماً تحت راهنمایی معلم در یک زمان و مکان معین اجرا نمی شود، اما برنامه ریزی و آموزش سازمان یافته دارد و یک سازمان آموزشی آن را تدارک می دهد (۱۰). از نظر پیترز^۵ (۱۹۸۷) آموزش از راه دور یک روش غیرمستقیم آموزش است که بر پایه جدایی جغرافیایی و احساسی معلم و فراگیر استوار است همچنین روابط آموزشی بین معلم و فراگیر بر پایه قوانین تکنولوژیکی است که تدریس در آن بین دو حیطة حمایت کامل و حمایت ناکامل معلم از یادگیری قرار دارد (۱۲). گاریسون^۶ (۱۹۸۷) بیان می کند که اساساً هر توصیفی از آموزش راه دور با شناخت جدایی فیزیکی معلم و شاگرد

1. Self-education
2. Fiasly
3. Grims
4. Holmberg
5. Petters
6. Garrison
7. Dellting

برخی پژوهش ها نشان داده است که نظام آموزش راه دور ضمن قابلیت خاصی در فراگیری آموزش^۸، امکان دریافت خدمات آموزش عالی را برای توده وسیع تری از مردم فراهم می آورد. چنانچه برنامه ریزی این نظام با رعایت اصول یادگیری از راه دور طراحی و اجرا شود و در مقایسه با آموزش حضوری در سطح بالاتری نباشد، با آن مساوی خواهد بود (شوستر^۹ و استیونز^{۱۰} ۱۹۹۶) (۱۷).

همچنین گاریسون (۱۹۹۷) معتقد است براساس نتایج برخی مطالعه ها می توان به برتری کیفی آموزش راه دور در برخی رشته های تحصیلی نظری به سایر شیوه های آموزشی در مقاطع دانشگاهی اشاره کرد و اگر چنین برتری وجود نداشته باشد، دست کم هم سطح بودن آن قابل دفاع است (۶). مک فارلند^{۱۱} (۱۹۹۶) با مقایسه نمره آخر نیمسال یک درس از دانشجویان حضوری و دانشجویان نظام راه دور در رشته تربیت بدنی نشان داد که میانگین نمره های دانشجویان راه دور از دانشجویان حضوری بالاتر بوده است (۵). نتیجه تحقیق های استین سون^{۱۲} و استن برو^{۱۳} (۱۹۹۸) در مورد قابلیت نظام آموزش از راه دور نشان می دهد که حتی رشته های تحصیلی با درس های عملی و درس هایی که نیاز به یادگیری مهارت های حرکتی دارد با آموزش راه دور قابل

انفرادی (۱۲)؛ نیلی پور (۱۳۷۱) خودآموزی (۶) هاری^۱ و مگنوس جان^۲ (۱۹۹۳) مطالعه مستقل را از ویژگی های مهم این نظام آموزشی می دانند (۱۷). زمانی و مقدسی (۱۳۷۷) معتقدند خصوصیت عمده آموزش از راه دور، گفتمنگوی آموزشی هدایت شده است که نشانگر ارتباط دوطرفه و پیوسته بین فراگیر و آموزشگر است (۳). گریدر^۳ و گارمن^۴ (۱۹۹۸) ویژگی خاص نظام آموزش از راه دور را در نوع برنامه ریزی آموزشی^۵ آن می دانند. آنان معتقدند بررسی های زیادی نشان داده است که نوع برنامه ریزی آموزشی، ویژگی خاص و انحصاری آن است (۱۷). کیگان (۱۹۸۶) به توصیف ویژگی های نظام آموزش از راه دور می پردازد که با توجه به دیدگاه های ذکر شده، این توصیف جامع تر به نظر می رسد. کیگان معتقد است آموزش راه دور ۶ ویژگی به شرح زیر دارد:

۱. جدایی شاگرد از معلم^۶ (یادگیرنده از یاددهنده)
۲. نقش محوری سازمان آموزشی در فرایند یادگیری-یاددهی به جای فرد
۳. استفاده از فن آوری های نوین ابزار آموزشی
۴. تدارک ارتباط دوجانبه میان یادگیرنده و یاددهنده با استفاده از فن آوری
۵. نبود کلاس های یادگیری جمعی و تأکید بر آموزش های فردی
۶. فردی کردن یادگیری (بخش عمده یادگیری خارج از محیط رسمی آموزش و در زمان و مکانی به خواست یادگیرنده اتفاق می افتد) (۱۰).

سطح یادگیری دانشجویان نظام آموزش از راه دور

بسیاری از استادان، دانشجویان و سایر مردم اعتقاد دارند آموزش راه دور نسبت به آموزش حضوری در درجه دوم اهمیت قرار دارد (مور^۷ ۱۹۹۸) اما نتایج

1. Harry
2. Magnusjohn
3. Grider
4. Garman
5. Curriculum planning
6. Separation between instructor and learner
7. Moor
8. Massification
9. Schouster
10. Stevens
11. Macfarland
12. Stinson
13. Stan brough

رسانه‌های آموزشی مناسب با توجه به ضعف و نارسایی‌های موجود نظام راه دور، در یاددهی درس‌های تربیت بدنی است که صرفاً با رسانه کتاب آموزش داده می‌شود.

روش‌شناسی تحقیق

در این بخش روش تحقیق؛ جامعه و نمونه آماری؛ ابزار گردآوری و شیوه تحلیل اطلاعات توضیح داده می‌شود.

روش تحقیق

برای مقایسه سطح یادگیری دانشجویان دو نظام از روش «نیمه تجربی» استفاده شده است. این تحقیق دارای دو گروه تجربی (دانشجویان نظام راه دور) و شاهد (دانشجویان حضوری) است. متغیر مستقل آن شیوه آموزشی (آموزش از راه دور) بود که گروه تجربی در درس‌های مختلف با این روش آموزش دیده‌اند. متغیر وابسته «سطح یادگیری» دانشجویان هر یک از نظام‌های آموزشی در نظر گرفته شده است.

گروه‌های آموزشی	متغیر مستقل	آزمون نهایی
تجربی (راه دور)	X	T_1
شاهد (حضوری)	-	T_2

برای مقایسه سطح یادگیری آزمودنی‌های دو نظام آموزشی از طرح «پس‌آزمون با گروه کنترل» استفاده شده است. ابتدا پس از انتخاب نمونه آماری هماهنگی‌های لازم با مدرسان درس مربوطه صورت گرفت و صرفاً منبع درسی که محقق تعیین کرد، در دو نظام آموزشی به صورت یکسان تدریس شد (کتاب‌های درسی رشته تربیت بدنی دانشگاه پیام‌نور

اجراست و در صورتی که به درستی طراحی و اداره شود، می‌تواند نتایج خوبی به همراه داشته باشد (۱۴). در پژوهش دیگری در زمینه ارتباط یادگیری، آموزش‌های حضوری و راه دور چنین نتیجه‌گیری می‌شود که: در دوره‌های بزرگسالی اگر منابع و مآخذ مورد استفاده خوب تدوین شود آموزش راه دور می‌تواند در سطح آموزش حضوری مؤثر واقع شود و گاهی مطالعه مستقل و فراگیر محور^۱ به دلیل آن که یادگیرنده را به تفکر وامی‌دارد؛ می‌تواند به آموزش حضوری تفوق داشته باشد (۵). با توجه به پژوهش‌ها می‌توان نتیجه‌گیری کرد: سطح یادگیری فراگیرانی که برابر اصول یادگیری، طراحی آموزشی و لحاظ ماهیت دانشجوی محور نظام راه دور برنامه‌ریزی و از منابع کافی، رسانه مناسب و آموزش بهره‌مند شده، نسبت به فراگیران نظام حضوری در سطح قابل قبول بوده است.

هدف پژوهش

این پژوهش به منظور مقایسه سطح یادگیری دانشجویان تربیت بدنی نظام راه دور و حضوری همچنین بررسی نقش خودآموزی و مطالعه مستقل در یاددهی درس‌های مختلف تربیت بدنی اجرا شده است. در این پژوهش کیفیت آموزش دو نظام در سه مرحله زیر با یکدیگر مقایسه شده است.

الف) سطح یادگیری دانشجویان دو نظام به صورت کلی
 ب) سطح یادگیری دانشجویان دو نظام در درس‌های تخصصی-نظری با ماهیت علوم انسانی و ماهیت علوم پایه
 ج) سطح یادگیری دانشجویان دو نظام در درس‌های مختلف رشته
 هدف دیگر این پژوهش، نحوه بهره‌مندی از

1. Learner directed education

۱. درس های فیزیولوژی ورزشی و تغذیه ورزشی از گروه درس های مبانی زیستی (دروس نظری با ماهیت علوم پایه)
 ۲. درس های سنجش، اندازه گیری و حرکت شناسی از گروه درس های تحلیلی و حل مسأله (درس های نظری با ماهیت علوم پایه)
 ۳. درس های مدیریت سازمان های ورزشی، مدیریت و طرز اجرای مسابقه ها از گروه درس های نظری (درس های نظری با ماهیت علوم انسانی)
 ۴. درس های رشد، تکامل حرکتی و مبانی روانی اجتماعی در تربیت بدنی از گروه درس های رشد و یادگیری (درس های نظری با ماهیت علوم انسانی)
- ب) نمونه گیری خوشه ای: این مرحله که به منظور انتخاب کلاس های درس های مختلف در دانشگاه های مجری تربیت بدنی است، نمونه گیری به صورت خوشه ای- تصادفی اجرا شده است.

شیوه تحلیل اطلاعات

تحلیل داده های این پژوهش با بسته نرم افزار آماری spss. v 10 و از آزمون t استیودنت استفاده شده است.

یافته های تحقیق

در گزارش یافته های تحقیق، ابتدا به نتیجه آزمون سطح یادگیری در دو نظام حضوری و راه دور پرداخته می شود که معطوف به سؤال اصلی پژوهش است، سپس نتیجه سطح یادگیری دانشجویان دو نظام در دو مورد زیر گزارش می شود:

الف) درس های نظری با ماهیت علوم انسانی

ب) درس های نظری با ماهیت علوم پایه
در اعلام نتیجه تحقیق در هریک از طبقه ها، سطح یادگیری آزمودنی ها در درس های مختلف نیز مورد توجه قرار می گیرد.

که محتوای آن مطابق سرفصل درس مربوطه- مصوب شورای عالی برنامه ریزی- تألیف شده است) محتوای درس ها، سؤال های آزمون، مقطع تحصیلی، مدت آموزش و زمان اجرای آزمون در هر دو گروه آزمودنی یکسان و صرفاً روش آموزش در دو نظام متفاوت بوده است.

از نظر روش آموزش دانشجویان راه دور به صورت انفرادی، بدون اتکا به مدرس و مستقلاً به مطالعه درس ها پرداخته و فقط در صورت لزوم و نیاز به استماع توضیح های درسی در کلاس های رفع اشکال شرکت و دانشجویان حضوری (گروه شاهد) مطابق روش آموزش معمولی (چهره به چهره) دانشگاه ها در کلاس شرکت کردن و درس ها را فراگرفته اند.

جامعه، نمونه آماری و شیوه نمونه گیری: جامعه آماری عبارت است از همه دانشجویان رشته تربیت بدنی که در مقطع کارشناسی دانشگاه های دولتی در سال ۷۹-۷۸ مشغول به تحصیل بوده اند. تعداد آنان حدود ۳۸۰۰ نفر بود که ۳۱۰۰ نفر در نظام حضوری و ۷۰۰ نفر در نظام راه دور به تحصیل اشتغال داشته اند. نمونه انتخاب شده از هریک از نظام های آموزشی ۲۳۰ نفر در قالب هشت کلاس درس بوده است.

با توجه به وسعت جامعه آماری و ماهیت پژوهش، نمونه گیری در دو مرحله طبقه بندی و خوشه ای اجرا شده است.

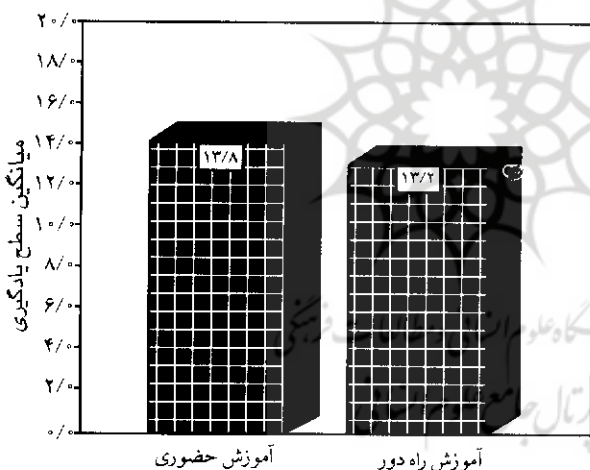
الف) نمونه گیری طبقه ای: برای انتخاب درس ها از روش نمونه گیری طبقه ای استفاده شد. در ابتدا همه عنوان های درس های تخصصی با توجه به ماهیت درس های مختلف به چهار گروه طبقه بندی، سپس از هریک از گروه ها دو عنوان درسی به شرح زیر انتخاب شده است.

سطح یادگیری دانشجویان دو نظام

یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که سطح یادگیری دانشجویان تربیت بدنی نظام حضوری با $\bar{X}_1 = 13/8$ نسبت به نظام راه دور $\bar{X}_2 = 13/16$ و یا $t = 2/34$ در سطح $\alpha = 0/019$ بالاتر است.

جدول (۱) مقایسه سطح یادگیری دانشجویان تربیت بدنی نظام حضوری و راه دور

گروه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای میانگین	t	سطح معنی داری
حضوری	230	13/8	2/76	1/18	2/34	/019
راه دور	230	13/20	3/03	1/2		

در جدول ۱ نشان داده شده است که عملکرد دانشجویان نظام حضوری با میانگین نمره ۱۳/۸ از دانشجویان راه دور یا میانگین نمره ۱۳/۱۶ با $\alpha = 0/05$ بالاتر بوده است.

سطح یادگیری دانشجویان در درس‌های علوم انسانی

آزمون آماری نشان می‌دهد که دانشجویان تربیت بدنی نظام حضوری با $\bar{X}_1 = 12/53$ از دانشجویان راه دور با $\bar{X}_2 = 13/71$ سطح یادگیری پایین‌تری در درس‌های علوم انسانی داشته‌اند و این تفاوت از نظر آماری معنی دار است.

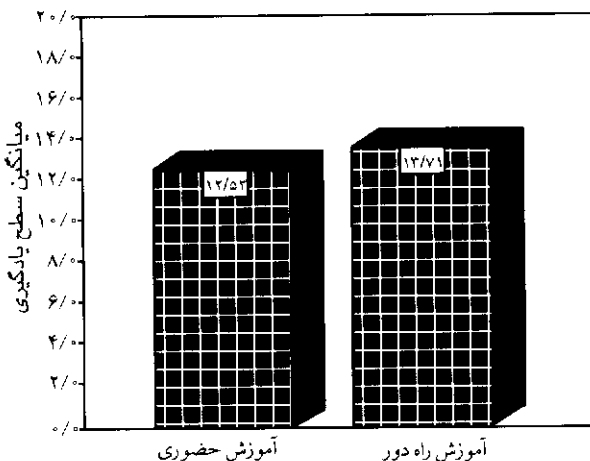
نمودار (۱). مقایسه سطح یادگیری دانشجویان تربیت بدنی نظام حضوری و راه دور

جدول (۲) مقایسه سطح یادگیری دانشجویان تربیت بدنی نظام حضوری و راه دور در درس‌های علوم انسانی

گروه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای میانگین	t	سطح معنی داری
حضوری	114	12/53	2/59	0/243	3/33	/001
راه دور	114	13/71	2/73	0/258		

الف) درس رشد و تکامل حرکتی :
سطح یادگیری دانشجویان راه دور
نسبت به حضوری از نظر آماری بالاتر
بوده است (جدول ۳).

ب) مدیریت سازمان های ورزشی :
سطح یادگیری دانشجویان تربیت بدنی
راه دور نسبت به حضوری از نظر آماری
در درس مدیریت سازمان های ورزشی
بالاتر بوده است (جدول ۴).

ج) مدیریت و طرز اجرای مسابقه ها : سطح یادگیری
دانشجویان راه دور نسبت به حضوری در درس
مدیریت و طرز اجرای مسابقه ها از نظر آماری بالاتر
بوده است (جدول ۵).

د) مبانی روانی اجتماعی در تربیت بدنی : در این درس
تفاوت معنی داری از نظر آماری بین سطح یادگیری
دو گروه دانشجویان نظام راه دور و حضوری وجود
ندارد (جدول ۶).

نمودار (۲). مقایسه سطح یادگیری دانشجویان تربیت بدنی
نظام حضوری و راه دور در درس های علوم انسانی

برای آزمون سطح یادگیری دانشجویان در درس های
انسانی چهار درس رشد و تکامل حرکتی ؛ مدیریت
سازمان های ورزشی ؛ مدیریت و طرز اجرای
مسابقه ها و مبانی روانی اجتماعی در تربیت بدنی نمونه
تحقیق بود. نتیجه چهار آزمون فوق در دو گروه
حضوری و راه دور به شرح زیر است.

جدول (۳) مقایسه سطح یادگیری دانشجویان در درس رشد و تکامل حرکتی

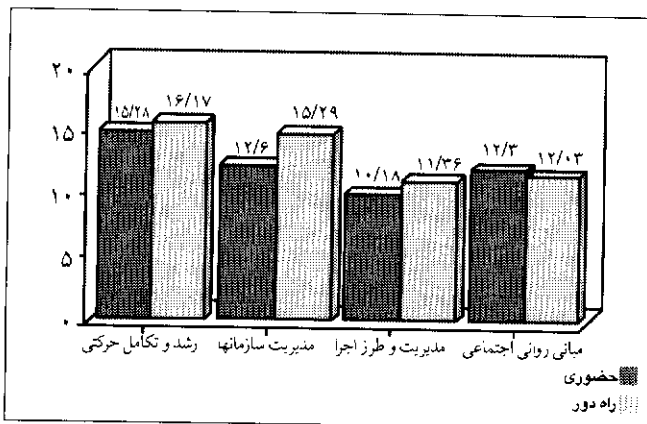
گروه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای میانگین	t	سطح معنی داری
حضوری	۲۷	۱۵/۲۸	۱/۸۲	۰/۳۵	-۲/۴۱	/۰۲۱
راه دور	۲۸	۱۶/۱۷	۰/۸۶	۰/۱۶		

جدول (۴) مقایسه سطح یادگیری دانشجویان تربیت بدنی در درس مدیریت سازمان های ورزشی

گروه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای میانگین	t	سطح معنی داری
حضوری	۲۸	۱۲/۶	۱/۹۷	۰/۳۷	-۵/۲۷	/۰۰۰۱
راه دور	۲۹	۱۵/۲۹	۱/۸۸	۵/۳۴		

سطح یادگیری دانشجویان در درس های علوم پایه

سطح یادگیری دانشجویان تربیت بدنی حضوری در درس های علوم پایه نسبت به راه دور از نظر آماری بالاتر بوده است. آزمون آماری نشان می دهد که دانشجویان حضوری با $\bar{x}_1 = 15/05$ از دانشجویان راه دور با $\bar{x}_2 = 12/62$ سطح یادگیری بالاتری در درس های علوم پایه داشته اند و این تفاوت از نظر آماری معنی دار است (جدول ۷).

نمودار (۳). مقایسه سطح یادگیری دانشجویان در درس های مختلف علوم انسانی به تفکیک

جدول (۵) مقایسه عملکرد تحصیلی دانشجویان تربیت بدنی در درس مدیریت و طرز اجرای مسابقه ها

گروه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای میانگین	t	سطح معنی داری
حضوری	29	10/18	1/53	0/28	-2/16	/036
راه دور	28	11/36	2/54	0/46		

جدول (۶) مقایسه سطح یادگیری دانشجویان در درس مبانی روانی اجتماعی در تربیت بدنی

گروه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای میانگین	t	سطح معنی داری
حضوری	30	12/3	2/22	0/406	0/502	0/618
راه دور	29	12/03	1/90	0/354		

جدول (۷) مقایسه سطح یادگیری دانشجویان در درس های علوم پایه

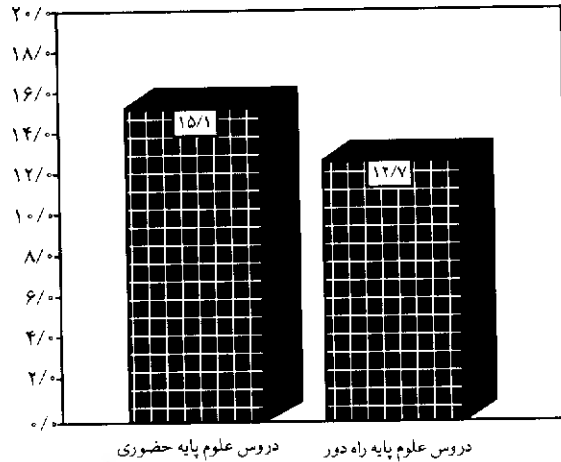
گروه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای میانگین	t	سطح معنی داری
حضوری	116	15/05	2/32	0/215	6/6	/001
راه دور	116	12/62	3/19	0/296		

الف) درس حرکت های اصلاحی :
سطح یادگیری دانشجویان دو نظام
آموزشی راه دور و حضوری در درس
حرکت های اصلاحی تفاوت معنی داری
وجود نداشت (جدول ۸).

ب) درس حرکت شناسی : سطح
یادگیری دانشجویان نظام آموزش
حضوری نسبت به نظام آموزش راه دور
در درس حرکت شناسی از نظر آماری
بالاتر بوده است (جدول ۹).

ج) درس سنجش و اندازه گیری در تربیت
بدنی : سطح یادگیری دانشجویان
حضوری نسبت به دانشجویان راه دور در درس
سنجش و اندازه گیری بالاتر بوده است (جدول ۱۰).

د) درس تغذیه و ورزش : سطح یادگیری دانشجویان
حضوری نسبت به دانشجویان راه دور در درس تغذیه
و ورزش بالاتر بوده است (جدول ۱۱).

نمودار (۴). مقایسه سطح یادگیری دانشجویان تربیت بدنی
و راه دور در درس های علوم پایه

برای آزمون سطح یادگیری دانشجویان دو نظام
آموزشی در درس های علوم پایه چهار درس
حرکت های اصلاحی، حرکت شناسی، سنجش و
اندازه گیری در تربیت بدنی و تغذیه ورزشی نمونه
تحقیق بود که نتیجه آزمون در چهار درس فوق و در
گروه های آزمودنی به شرح زیر است.

جدول (۸) مقایسه سطح یادگیری دانشجویان در درس حرکت های اصلاحی

گروه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای میانگین	t	سطح معنی داری
حضوری	۳۲	۱۴٫۶۷	۲٫۷	۰٫۴۷	۱٫۵۷	۰٫۱۲
راه دور	۲۹	۱۳٫۶۱	۲٫۵۷	۰٫۴۷		

جدول (۹) مقایسه سطح یادگیری دانشجویان در درس حرکت شناسی

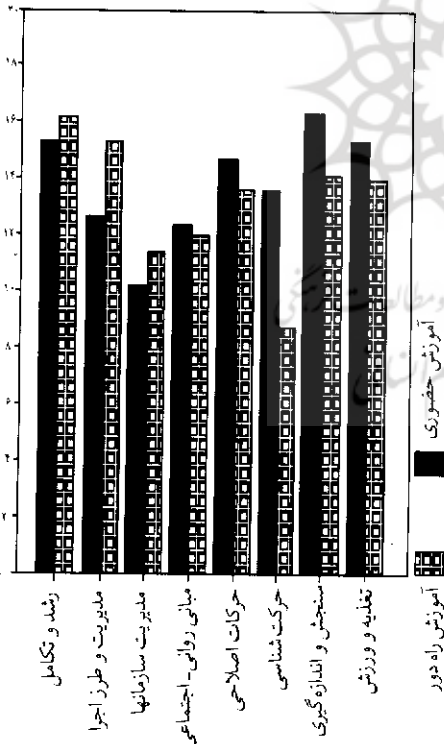
گروه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای میانگین	t	سطح معنی داری
حضوری	۲۸	۱۳٫۵۹	۲٫۳۶	۰٫۴۴	۷٫۲۱	۰٫۰۰۰۱
راه دور	۲۹	۸٫۶۹	۲٫۷۳	۰٫۵۰		

جدول (۱۰) مقایسه سطح یادگیری دانشجویان در درس سنجش و اندازه گیری

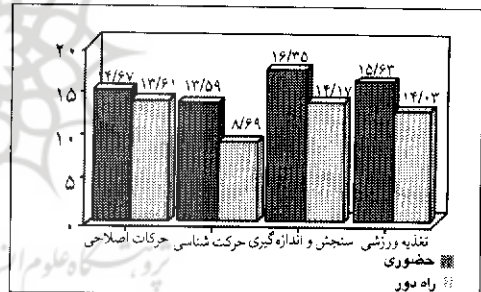
گروه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای میانگین	t	سطح معنی داری
حضوری	۲۸	۱۶٫۳۵	۱٫۶۳	۰٫۳۰۹	۴٫۴۵	۰٫۰۰۰۱
راه دور	۲۹	۱۴٫۱۷	۲٫۰۱	۰٫۳۷۴		

جدول (۱۱) مقایسه سطح یادگیری دانشجویان در درس تغذیه و ورزش

گروه	تعداد	میانگین	انحراف معیار	خطای میانگین	t	سطح معنی داری
حضوری	۲۸	۱۵٫۶۳	۱٫۳۶	۰٫۲۵۷	۴٫۲۶	۰٫۰۰۰۱
راه دور	۲۹	۱۴٫۰۳	۱٫۴۷	۰٫۲۷۴		

نمودار (۶). سطح یادگیری دانشجویان نظام
حضوری در درس های مختلف نظری

نمودار (۵). سطح یادگیری دانشجویان راه دور
در درس های مختلف علوم پایه به تفکیک

بحث و نتیجه گیری

تفاوت معنی داری در سطح یادگیری دانشجویان دو گروه در برخی درس های علوم پایه (حرکت های اصلاحی) دیده نشده است که منبع درسی آن مراحل طراحی و برنامه ریزی درسی را به طور کامل (شامل ویرایش علمی - ادبی، طراحی آموزشی و...) گذرانده است. یافته های این بخش تحقیق نیز با نتایج پژوهش های استین سون و استن برو (۱۹۹۶) انطباق دارد. آنان در تحقیق های خود نشان داده بودند، چنانچه منابع درسی به درستی مراحل طراحی آموزش را طی کند و از رسانه آموزشی متناسب با ماهیت درس برای آموزش بهره گرفته شود سطح یادگیری دانشجویان را می توان در سطح دانشگاه های حضوری حفظ کرد.

۳. با در نظر گرفتن نکته های فوق نتیجه گیری می شود، به طور کلی شیوه آموزش از راه دور برای ارائه درس های نظری - تخصصی رشته تربیت بدنی قابلیت لازم را دارد ولی فقط اکتفا کردن به رسانه آموزشی کتاب برای حفظ کیفیت سطح یادگیری فراگیران کافی نیست و باید برای آموزش برخی درس ها الزاماً از سایر رسانه های آموزشی استفاده کرد تا به نحو مطمئن تری تعامل بین آموزشگر و فراگیر ایجاد شود. ارتباط آموزشگر و فراگیر در آموزش برخی درس ها از طریق رسانه کتاب که فراگیر نمی تواند فهم و درک درستی از اهداف نویسنده داشته باشد به نوعی انقطاع تعاملی بین عناصر آموزش می انجامد، در صورتی که در نظام راه دور ضمن تأکید بر وجود فاصله فیزیکی بین آموزشگر و فراگیر - که از ویژگی های مهم این نظام است - الزاماً باید تعامل بین این دو جزء مهم آموزش برقرار باشد، اما این ارتباط به صورت غیرمجاورتی خواهد بود.

۱. نتایج این تحقیق نشان داد، به طور کلی دانشجویان تربیت بدنی راه دور که بدون شرکت در کلاس های حضوری به مطالعه مستقل به فراگیری درس های این رشته پرداخته اند از دانشجویان حضوری دارای سطح یادگیری پایین تری هستند. بر خلاف سطح یادگیری پایین تر نظام راه دور در سطح کلی، دانشجویان این گروه در درس های علوم انسانی دارای سطح یادگیری بالاتری بوده اند همچنین در برخی درس های نظری با ماهیت علوم پایه تفاوت معنی دار از نظر آماری بین دو گروه آزمودنی وجود نداشت. از یافته های این بخش پژوهش که با تحقیق های گاریسون (۱۹۹۶) مک فارلند (۱۹۹۶) استین سون و استن برو (۱۹۹۸) نیز همخوانی دارد، نتیجه گیری می شود نظام آموزش راه دور می تواند رهیافتی نوین در آموزش رشته تربیت بدنی مطرح و استفاده شود، اما بهره مندی از این نظام در ارائه درس های نظری با ماهیت علوم انسانی و نظری، با ماهیت علوم پایه متفاوت بوده است همچنین نوع و نحوه به کارگیری رسانه ها و کاهش تعامل مجاورتی یاددهنده و یادگیرنده، متأثر از ماهیت و سطح دشواری درس های مختلف است.

۲. اکتفا به کتب درسی (که فاقد خودآموزی لازم است) در آموزش درس های تخصصی - نظری با ماهیت علوم پایه تضمین کننده کیفیت آموزش در این درس ها نیست. برای حفظ کیفیت آموزش، کتاب های این درس ها ضمن این که لزوماً باید مراحل طراحی آموزشی را طی کند، بهتر است با بهره مندی از تصاویر مناسب، سطح خودآموزی منابع درسی را ارتقاء دهد. در این تحقیق نیز نشان داده شد که

منابع و مآخذ

۱. محرم آقازاده. نقش و اهمیت تحلیل ماهیت و سازماندهی مواد آموزشی در سیستم آموزش از راه دور: مجموعه مقاله‌های آموزش از راه دور. (دانشگاه پیام نور، ۱۳۷۱).
۲. لوئیس بنالور. آموزش از راه دور: یک استراتژی برای توسعه، پژوهش و توسعه در آموزش از راه دور. (دانشگاه پیام نور، ۱۳۷۳).
۳. غلامحسین زمانی و شهرام مقدسی. آموزش از راه دور، رهیافتی بدیل در نظام آموزش کارکنان. دانش مدیریت. سال یازدهم. شماره ۳۹ و ۴۰ (زمستان ۷۶ و بهار ۷۷).
۴. ابوالفضل فراهانی. تأثیر استفاده از وسایل دیداری شنیداری در آموزش حرکت‌های اصلاحی. نشریه المپیک. سال پنجم. شماره ۱ و ۲ (۱۳۷۶).
۵. رشید قربانی. بررسی تأثیر آموزش غیرحضور در مقایسه با آموزش حضوری در موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان بزرگسال (پایان‌نامه دوره کارشناسی ارشد). (دانشکده علوم تربیتی دانشگاه تهران ۱۳۷۵).
۶. رضا نیلی‌پور. خودآموزی و آماده‌سازی دو اصل عمده در نظام آموزش از راه دور، مجموعه مقاله‌های آموزش از راه دور. (دانشگاه پیام نور، ۱۳۷۱).
7. Bowen, B.E, and joans, (1995). Thomson, Distance Education Needs of Agribusinesses and professional Agriculture Associations, journal of Agricultural Education p. 19-20.
8. Elliott, E, Monross, M.A (1996) physical education and the Internet. Part one using-mail, teaching Elementary physical Education, p6.
9. Garrison, D.R. (1997) Reseaching droup-out in Distance education Distance education.
10. Holenberg, B. (1990) Theory and practice of distance education, Routlege, london.
11. Mielk, Danny-R (1992) Distance Education: A New paradigm for physical education and health, AHPERD.
12. Sherry, L. (1996) Issues in Distance learning. International journal of Educational tele communication 1(4) p.p. 337-355.
13. Smit p. and Maris kelly, (1987) Distance education and the Mainstream, Great Britain: Mackays of chatham Ltd, Kent.
14. Stanbrough, m. and stinson, B. (1998) Anatomy of a distance learning course. presentation at the National Association for physical Education in Higher Education conference, New or leans, L-A.
15. Sileverman, s (1997) Technology and physical education, presenet, possibilities and problems. Quest 46 (3) p. 300.314.
16. Stard, B. & Mathesius. p (1995) physical education with aheartbeat part 2. journal of physical Education Recreation and Dance. 66(9) p.o 4.66.
17. peter st. pierre. (1998) Distance leaning in physical Education teacher education. Quest (50) p.p3 44-356.

پروہشگاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی